

Kijktip: Noorwegen

Korte omschrijving werkvorm:

Leerlingen zien de gaswinning in een internationaal perspectief. Ze bekijken een filmpje waarin de gaswinning, de rol van de inkomsten en de reactie van burgers wordt vergeleken met de situatie in Noorwegen. Deze werkvorm veronderstelt enige voorkennis over de uitgaven van de aardgasbaten.

Leerdoel:

Leerlingen zien de gaswinning in Nederland in internationaal perspectief.

Duur:

50 minuten

Handleiding:

1. Kopieer het blad met vragen en deel het uit. U kunt er ook voor kiezen de vragen klassikaal te behandelen.
2. Bekijk met de klas dit item van EenVandaag (uitzenddatum: 15 januari 2014): http://www.eenvandaag.nl/economie/48617/onduidelijkheid_rond_gaswinning_verbaast_noren.
3. Geef de leerlingen de opdracht om de vragen te beantwoorden.
4. Bespreek de antwoorden.

Vragen bij het filmpje

1. In het filmpje wordt gesuggereerd dat de Nederlandse regering erg laat reageerde op de problemen in Groningen. Ben je het daarmee eens? Waarom wel of niet?
2. Toen men in Noorwegen begon met de olieproductie, zijn er wettelijke regels vastgelegd waarin onder andere staat dat de opbrengsten van olie ten goede moeten komen aan alle Noren. Vind je dat alle Nederlanders wel of niet van de gasproductie hebben geprofiteerd? Waarom?
3. Wat is de 'Nederlandse ziekte'?
4. Wat deed Noorwegen anders dan Nederland met de opbrengsten van olie?
5.
 - a. In het filmpje wordt gesuggereerd dat de Noren wat meer vertrouwen hebben in hun regering dan Nederlanders. Welke twee redenen worden daarvoor genoemd?
 - b. Wat vind je zelf van deze redenen? Kun je nog andere bedenken?

Antwoordblad

1. Eigen mening.
Argumenten die voor het standpunt pleiten: er zijn al veel aardbevingen geweest, de inwoners van Groningen roepen al lang om maatregelen.
Argumenten die tegen pleiten: de regering wilde eerst uitgebreid onderzoek doen naar de oorzaken en risico's voordat een beslissing werd genomen. De economische gevolgen van het terugschroeven van de gasproductie zijn immers groot. Uiteindelijk heeft de regering wel degelijk maatregelen genomen.
2. De opbrengsten van de gaswinning in Nederland zijn in de jaren '60-'80 uitgegeven aan de verzorgingsstaat. Als dat niet was gebeurd, zou de belasting voor iedereen een stuk hoger zijn geweest. Je zou kunnen beredeneren dat hiermee de gasbaten ten goede zijn gekomen aan iedereen. Aan de andere kant zijn er de laatste jaren steeds meer aardbevingen in Groningen. De gasopbrengsten worden nu niet gebruikt om de schade te compenseren. De inwoners van Groningen profiteren er dus te weinig van.
3. Volgens dit filmpje is dat het verschijnsel dat de overheid veel geld uitgeeft op het moment dat er veel inkomsten zijn, in plaats van het te sparen voor momenten waarop er weinig inkomsten zijn.
4. Noorwegen gaf de opbrengsten niet meteen uit, maar spaarde het. (Niet in het filmpje: tegenwoordig wordt de begroting sluitend gemaakt door jaarlijks een klein deel van het fonds aan te spreken).
5.
 - a. De eerste reden is de aanwezigheid van het enorme fonds uit de olie-inkomsten: de Noren vertrouwen erop dat eventuele problemen wel opgelost kunnen worden. De tweede reden is de aanpak bij problemen: volgens de geïnterviewde wordt er in Noorwegen direct een project opgezet waarin alle belanghebbenden hun zegje kunnen doen.
 - b. Eigen antwoord. Mogelijke andere redenen kunnen zijn: Noorwegen is een heel ander land dan Nederland. Het is bijvoorbeeld veel dunner bevolkt en er wonen minder mensen. De cultuur verschilt van die van Nederland. Dat heeft ongetwijfeld gevolgen voor hoe mensen aankijken tegen de regering.